

gemeente VOORSCHOTEN

Preventie- en handhavingsplan alcohol

Gemeente Voorschoten

2014-2018

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
1.1. Achtergrond en doel.....	3
1.2. De lokale situatie in Voorschoten	3
§ 1.2.1. Gezondheidscijfers.....	4
§ 1.2.2. Uitgangspunten Preventie- en Handhavingsplan alcohol.....	4
§ 1.2.3. Ambitie.....	4
Hoofdstuk 2 Preventie en handhaving	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Huidige preventiebeleid	5
§ 2.2.1 Gezondheidsbeleid	5
§ 2.2.2 NIX18-campagne.....	5
§ 2.2.3 Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Voorschoten	5
2.3 Doelstellingen en resultaten alcoholpreventie	6
2.4 Handhavingsbeleid	6
§ 2.4.1. Handhavingsuitvoeringsprogramma's	7
§ 2.4.2 Algemene regels voor paracommerciële instellingen.....	7
2.5. Gerelateerde beleidsterreinen.....	7
§ 2.5.1 Veiligheidsprogramma's	7
§ 2.5.2 Horeca.....	7
2.6 Doelstellingen en resultaten handhaving.....	7
Hoofdstuk 3 Uitvoering en acties	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Preventieacties	9
§ 3.2.1 Actie – Samenwerking met welzijnsprofessionals continueren.....	9
§ 3.2.2. Actie – Samenwerking met professionals uit de alcoholbranche intensiveren	9
§ 3.2.3 Actie - Inzet van communicatiemiddelen in (lokale) media.....	9
§ 3.2.4 Actie – Verbod op happy hours en prijsacties	9
§ 3.2.5 Actie – Evenementenoverleg	9
§ 3.2.6 Actie – Overleg alcoholbranche	9
3.3 Handhavingsuitvoeringsbeleid	10
§ 3.3.1 Vergunningverlening.....	10
§ 3.3.2 Toezicht en handhaving	10
§ 3.3.3 Veiligheid	10
§ 3.3.4 Rol politie.....	10
§ 3.3.5 Verschillende controlemomenten	10
3.4 Handhavingsacties.....	11
§ 3.4.1 Actie - Stimuleren van zelfregulering.....	11
§ 3.4.2 Actie - Handhavingscommunicatie	11
§ 3.4.3 Actie – Hotspots.....	11
§ 3.4.4 Actie – Jaarlijkse controles.....	11
§ 3.4.5 Actie – Vaststellen sanctiebeleid	11
Hoofdstuk 4 Evaluatie	13
4.1. Beleidsperiode.....	13
4.2. Metingen	13
Bijlage 1 Wettelijk kader	14

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1. Achtergrond en doel

Op 1 januari 2013 is de gewijzigde Drank- en Horecawet (hierna: de wet) in werking getreden en heeft een decentralisatie van taken plaatsgevonden. Het doel dat de wetgever voor ogen staat met deze wetswijziging is om vooral bij jongeren¹ het overmatig alcoholgebruik terug te dringen, om alcohol gerelateerde verstoringen van de openbare orde te voorkomen en de administratieve lasten te verminderen voor de ondernemers.

Per 1 januari 2014 is de de wet opnieuw gewijzigd en is de leeftijdsgrens voor alcoholhoudende drank omhoog gegaan van zestien naar achttien jaar. Daarnaast verplicht de wet de gemeente om een preventie- en handhavingsplan alcohol vast te laten stellen door de raad voor 1 juli 2014. Bijzonder is dat een wet in formele zin in detail bepaalt hoe de uitvoering moet worden vorm gegeven.

Op grond van artikel 43a, tweede lid, van de Drank- en Horecawet dient het preventie- en handhavingsplan alcohol de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet te bevatten. Daarnaast staat in het derde lid van voornoemd artikel dat in het plan in ieder geval moet worden aangegeven;

- a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;*
- b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;*
- c. de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;*
- d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.*

Het preventie- en handhavingsplan geeft inzicht in de wijze waarop de gemeente invulling geeft aan alcoholpreventie en handhaving van de Drank- en Horecawet. Het plan hangt nauw samen met de lokale nota gezondheidsbeleid van de gemeente en wordt in de toekomst gelijktijdig vastgesteld. Het plan raakt diverse beleidsterreinen, zoals gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, alcoholmatigingsbeleid, handhavingsbeleid en openbare orde en veiligheid. Het beoogt de samenhang tussen preventie en handhaving verder gestalte te geven om daarmee een integrale aanpak van alcoholproblematiek te bewerkstelligen.

Doel van dit preventie- en handhavingsplan alcohol is inzicht geven in de samenhang tussen het preventie- en handhavingsbeleid en komen tot een samenhangend geheel van activiteiten, teneinde schadelijk alcoholgebruik, met name bij jongeren, effectiever tegen te gaan.

Het in dit plan opgenomen preventie- en handhavingsbeleid, de preventieacties en een groot deel van de handhavingsacties zijn voornamelijk gebaseerd op bestaand beleid en uitvoering. Alleen de vertaling van de (nieuwe) toezichthoudende taak van de gemeente op de Drank- en Horecawet naar jaarlijkse controles zijn een uitwerking van het bestaande beleid, gegeven de financiële randvoorwaarden. In dit plan wordt steeds gesproken over 'handhaving' waarbij het in feite steeds gaat om een samenhangend geheel van toezicht en handhaving.

1.2. De lokale situatie in Voorschoten

Demografisch gezien heeft Voorschoten vrij veel oudere inwoners. In relatie tot het provinciaal en landelijk gemiddelde wonen er veel personen in de leeftijdscategorie 45 tot 65 jaar. Voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet is met name de groep jongeren tussen de 10 en 20 jaar interessant. Dit is de risicogroep als het gaat om (on)verantwoord alcoholgebruik en voor wat betreft alcoholverstrekking. In de gemeente is er relatief veel jeugd in deze categorie. Op latere leeftijd speelt schadelijk alcoholgebruik ook een rol. Ook hier is aandacht voor bij beide gemeente. Het overmatig alcoholgebruik is vaak een symptoom van dieperliggende problemen zoals bijvoorbeeld eenzaamheid. Ook is het vaak oorzaak van huiselijk geweld- en overlastproblematiek.

¹ Als jongeren in hun puberjaren veel drinken, neemt de kans toe dat ze later problemen met hun drankgebruik krijgen. Eén op de drie mannen in de leeftijdsgroep van 16 tot 24 jaar valt onder de noemer 'probleemdrinker'. Iemand wordt zo genoemd als 'hij of zij problemen heeft door regelmatig of stevig drinken'. Regelmatig drinken is daarbij minstens 21 dagen per maand vier of meer glazen drank. Stevig drinken is minstens vier keer per maand zes of meer glazen drank. De problemen lopen uiteen van black-outs door drankgebruik tot alcoholongevallen, regelmatige dronkenschap/katers en problemen met vrienden en familie (Van Dijkck e.a. 2005).

Voorschoten heeft een gemiddeld horeca-aanbod en is het vergelijkbaar met gemeenten uit de regio. Horeca speelt wel een belangrijke rol: relatief veel inwoners zijn werkzaam in de horeca.

Toerisme, recreatie en evenementen zijn op het thema 'alcohol' geen risicofactor. De gemeente kent bijvoorbeeld geen grote dancefestivals en wil zich niet profileren als zijnde een uitgaansgemeente.

§ 1.2.1. Gezondheidscijfers

Iedere vier jaar meet de GGD met gezondheidsenquêtes onder andere het alcoholgebruik onder jongeren van 12 tot en met 18 jaar. De lokale resultaten worden vergeleken met regionale cijfers. Uit de meest recente cijfers van 2011 voor de gemeente Voorschoten blijkt dat de gemeente relatief gezien veel jeugd heeft in de (risico)categorie 10 tot 20 jaar. De gemeente zal hier dan ook rekening mee houden bij de uitvoering van de Drank- en Horecawet. De volgende meting van de GGD vindt plaats in 2015.

§ 1.2.2. Uitgangspunten Preventie- en Handhavingsplan alcohol

Voorschoten heeft een regierol in de uitvoering van het alcoholbeleid in de gemeente. Deze rol bestaat uit het faciliteren van professionele partijen bij de uitvoering van hun taken rondom het thema alcohol. De eerste verantwoordelijkheid ligt bij de inwoners en de alcoholverstrekkers van de gemeente zelf. Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen veiligheid en zijn eigen handelen. De basis van dit beleidsplan ligt in het vertrouwen in de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers. De gemeente kiest daarom om de focus te leggen op preventie en de professionele partijen te ondersteunen in de uitvoering. Handhaving is een middel dat ingezet zal worden als sluitstuk om waar nodig de preventieacties te versterken en zo te komen tot de gewenste resultaten zoals deze in het beleidsplan zijn omschreven.

§ 1.2.3. Ambitie

Met dit preventie- en handhavingsplan alcohol wil de gemeente Voorschoten duidelijke normen stellen:

- alcohol onder 18 jaar dat kan niet!
- alcohol boven de 18 jaar met mate.

Deze normen zal de gemeente uitdragen. De ambitie voor de komende de beleidsperiode is om de bewustwording rondom de negatieve effecten van alcohol te vergroten en een normverandering teweeg te brengen. Hiervoor zullen zowel preventie- als handhavingsacties worden ingezet. De gemeente gaat hierbij uit van de kennis en kunde van de professionele partijen die betrokken zijn bij het onderwerp en zet in op het in gezamenlijkheid uitvoeren van maatregelen en acties of het stimuleren hiervan. De acties en maatregelen vinden plaats op gebied van kennisdeling, voorlichting en educatie, vroegsignalering en interventies, en regelgeving.

Hoofdstuk 2 Preventie en handhaving

2.1 Inleiding

Hoofdstuk 2 bevat de wettelijke eisen die voortvloeien uit artikel 43a, tweede en derde lid onder a van de Drank- en Horecawet en de lokale eisen van de gemeente Voorschoten. Het al bestaande preventiebeleid en handhavingsbeleid van de gemeente is in de volgende paragrafen samengevat. Tevens komt aan de orde wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid en welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

2.2 Huidige preventiebeleid

Voorschoten heeft aandacht voor alcoholpreventie om daarmee schadelijk alcoholgebruik onder de bevolking aan te pakken. De aanpak van overmatig alcohol is een continu proces, waarbij draagvlak moet worden gezocht en gecreëerd binnen de samenleving. Hieronder zijn de bestaande beleidsstukken, projecten en campagnes inzake alcoholpreventie samengevat.

§ 2.2.1 Gezondheidsbeleid

Voorschoten heeft de preventieactiviteiten op het gebied van alcohol (deels) beschreven in het gezondheidsbeleid. Schadelijk alcoholgebruik is één van de vijf speerpunten van het landelijk gezondheidsbeleid en krijgt ook de aandacht in de lokale beleidsplannen. De afgelopen jaren heeft Voorschoten het onderwerp de nodige aandacht gegeven. Samen met de professionele partners van de gemeente in de zorg, het onderwijs en het bedrijfsleven werkt Voorschoten mee aan diverse programma's rondom 'genotmiddelen' en 'alcohol'. Overmatig alcoholgebruik onder jongeren vormt een omvangrijk probleem met niet alleen gevolgen voor de volksgezondheid, zoals een verhoogd risico op verslaving en hersenbeschadiging. Het is ook gerelateerd aan openbare orde en veiligheid, schoolverzuim, huiselijk geweld, verkeersongelukken et cetera. Een samenhangende, integrale, regionale aanpak is essentieel voor het bestrijden van dit ernstige maatschappelijk probleem. Ten aanzien van de speerpunten wordt extra ingezet op de doelgroepen kinderen en jongeren, mensen met een lage sociaal economische status en ouderen.

§ 2.2.2 NIX18-campagne

De NIX18-campagne is een initiatief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en een groot aantal partners waaronder ook partners van de gemeente. Deze NIX18-campagne moet ervoor zorgen dat ouders en opvoeders duidelijke afspraken maken over roken en drinken. Doel van de campagne is het versterken van de sociale norm 'niet drinken en roken tot je 18e'. Het versterken van een sociale norm heeft een aantal jaren nodig en daarom is besloten om een lang lopend massa mediaal communicatietraject uit te voeren (5 tot 10 jaar). De campagne richt zich op de hele samenleving en in het bijzonder de omgeving van jongeren. Landelijke reclamematerialen rondom de NIX18-campagne zijn te vinden op de website: www.naar18jaar.nl.

§ 2.2.3 Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Voorschoten

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is het centrale punt waar jongeren, ouders/verzorgers en/of aanstaande ouders en professionals terecht kunnen voor advies, begeleiding en hulp bij het opgroeien en opvoeden van kinderen. Het centrum is een samenwerkingsverband van organisaties voor lokale jeugdhulpverlening, jeugdzorg en onderwijs. De gemeente ziet het CJG als het knooppunt waar de verbinding ontstaat tussen jeugd en hun ouders met professionals. De inspanningen van het CJG in het algemeen zijn gericht op vroegsignalering². Ook specifiek in het kader van alcoholproblematiek moet hier de nadruk zo veel mogelijk op liggen en moeten betrokkenen elkaar binnen het CJG weten te vinden. Onderdeel van CJG is de website: www.hoezitat.info/voorschoten. Hier kunnen jongeren tussen de 12 en 23 jaar hulp zoeken voor onder andere alcoholgebruik.

---

² Vroegsignalering is het zo vroeg mogelijk onderkennen van (het risico op) alcoholproblemen en -verslaving.

2.3 Doelstellingen en resultaten alcoholpreventie

In deze paragraaf zijn de doelstellingen omtrent preventie en de te behalen resultaten voor de toekomst samengevat. Onderstaande doelstellingen vloeien voort uit het preventiebeleid van de gemeente en sluiten aan bij het primaire doel van de Drank- en Horecawet en het landelijke speerpunt in het gezondheidsbeleid, namelijk het verminderen van schadelijk alcoholgebruik onder met name jongeren.

In de vorige paragraaf genoemde beleidsstukken en campagnes geven aan dat de gemeente veelal inzet op preventie en daarbij samenwerken met professionals zoals GGD en Jeugdgezondheidszorg en andere (uitvoerende partijen). Verder volgt Voorschoten de speerpunten uit de landelijke preventienota die voor deze beleidsperiode is vastgesteld. Eén van deze speerpunten is 'schadelijk alcoholgebruik tegengaan'. Daarbij wordt aangegeven dat extra aandacht is voor jeugd, maar dat ook de overige doelgroepen niet worden vergeten.

Hoofddoel van de gemeente Voorschoten is schadelijk alcoholgebruik voorkomen en terugdringen met name bij jongeren, maar ook bij ouderen.

Uit onderzoek blijkt dat de trend tot stilstand is gebracht dat jongeren op steeds jongere leeftijd steeds vaker gaan drinken. Desondanks zijn de cijfers met betrekking tot overmatig alcoholgebruik in de gemeente relatief hoog in vergelijking met de regiogemeenten. De omgeving van jongeren (vooral de ouders) dienen bewuster gemaakt te worden met betrekking tot de risico's van alcoholgebruik op jonge leeftijd. Tegelijkertijd blijft ook het overmatig drankgebruik van ouderen een aandachtspunt.

De gemeente streeft met dit preventiebeleid de volgende doelstellingen na:

- Afname van alcoholconsumptie door jongeren onder de 18 jaar;
- Toename van bewustwording over de (gezondheids)risico's van het gebruik van alcohol bij (met name) jeugd en hun ouders.
- Adequate uitvoering van wet- en regelgeving (betere naleving van de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol).

Een aantal van bovenstaande doelstellingen worden tevens ingezet om het minimaal resultaat voor de periode 2014-2018 te realiseren. Dit moet de volgende resultaten tot 2018 opleveren:

- In 2018 is de gemiddelde leeftijd waarop in aanraking wordt gekomen met alcohol gestegen.
- In 2018 is de ingezette daling (2011-2014) van het gebruik van alcohol onder jongeren minimaal evenredig doorgezet.
- In 2018 is de door jongeren beleefde goedkeuring of onverschilligheid van hun ouders ten aanzien van alcoholgebruik, gedaald.
- In 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol gestegen.
- Minimaal 75 % van de jeugdgevoelige alcoholverstrekkers is aangesloten bij convenantafspraken.³

Om deze doelen en resultaten te bereiken kunnen onder meer de volgende instrumenten worden ingezet:

- Doorgaan met samenwerking binnen de gemeentelijke beleidsterreinen op het thema jeugd en alcohol.
- Doorgaan met (integrale) samenwerking tussen gemeente, GGD, CJG en basis- en voortgezet onderwijs.
- Doorgaan met een passend voorlichtingsaanbod voor jongeren in het basis- en voortgezet onderwijs over het thema alcohol.
- Informeren jeugd, ouders en andere betrokkenen over het thema "jeugd en alcohol".
- Deskundigheidsbevordering verkopers en verstrekkers van alcohol.

2.4 Handhavingsbeleid

De toezicht- en handhavingsactiviteiten van de gemeente hebben als doel een bijdrage te leveren aan het doel van de gemeente Voorschoten om een aantrekkelijke woongemeente te zijn. Leidend principe bij het toekennen van prioriteiten is een risicoanalyse waarbij wordt gekeken naar de kans dat een probleem zich voordoet en het effect dat het probleem vervolgens heeft op veiligheid en leefbaarheid. Voorschoten heeft geen voortdurende

³ Jeugdgevoelige alcoholverstrekkers zijn winkels of horecabedrijven waar jeugd relatief laagdrempelig een aankoopgating zou kunnen doen zoals een sportvereniging, cafébedrijf, supermarkt of een slijterij.

problemen met betrekking tot alcoholgerelateerde overlast in de openbare ruimte. Dit betekent dat handhaving op dit vlak zich voornamelijk afspeelt op basis van meldingen en klachten.

De gemeente heeft nog geen expliciete beleidsstukken opgesteld omtrent handhaving op de bepalingen uit de Drank- en Horecawet. In deze paragraaf zijn de beleidsstukken met betrekking tot handhaving kort samengevat. Naast alcoholpreventie is handhaving een belangrijk onderdeel om alcoholgebruik onder met name jongeren aan te pakken.

§ 2.4.1. Handhavingsuitvoeringsprogramma's

Voorschoten heeft haar plannen beschreven in het integraal handhavingsuitvoeringsprogramma 2014. Toezicht en handhaving zal met name uitgevoerd worden op basis van vergunningen, meldingen en klachten.

§ 2.4.2 Algemene regels voor paracommerciële instellingen

In de Algemene Plaatselijke Verordening zijn bepalingen opgenomen waaraan paracommerciële rechtspersonen zich dienen te houden bij de verstrekking van alcoholhoudende drank.

- Paracommerciële rechtspersonen kunnen alcoholhoudende drank uitsluitend verstrekken vanaf één uur voor aanvang en tot uiterlijk één uur na afloop van een activiteit die wordt uitgeoefend in verband met het statutaire doel van de rechtspersoon.
- Een paracommercieel rechtspersoon verstrekt geen alcoholhoudende drank tijdens in de inrichting te houden bijeenkomsten van persoonlijke aard, zoals bruiloften en partijen, en in de inrichting te houden bijeenkomsten die gericht zijn derden.

§ 2.4.3 Handhavings- en sanctiebeleid

Het is van belang dat degene die niet naleeft weet welke reactie hij van de gemeente kan verwachten. Hiertoe zal een handhavings- en sanctiebeleid van de burgemeester worden opgesteld (zie 3.4.5).

2.5. Gerelateerde beleidsterreinen

In deze paragraaf is het overige beleid beschreven met betrekking op het onderwerp alcohol in de gemeente Voorschoten.

§ 2.5.1 Veiligheidsprogramma's

Voorschoten werkt momenteel aan het opstellen van een nieuw Integraal Veiligheidsbeleid (IVB). Het ligt in de lijn der verwachting dat (jeugd)overlast (al dan niet gerelateerd aan alcoholgebruik) als onderwerp wordt meegenomen in het IVB.

§ 2.5.2 Horeca

Voorschoten heeft een visie opgesteld ten aanzien van het horeca-aanbod in de gemeente. Voorschoten ziet horeca als een belangrijk onderdeel van het voorzieningenaanbod. Het accent van de horecavisie ligt op economische kansen zonder concessies te doen op het gebied van veiligheid.

De doelstellingen van de horecavisie zijn:

1. Primair: de horeca de ruimte te geven om zich te ontwikkelen tot een vitale en toekomstbestendige voorziening van Voorschoten.
2. Secundair: het versterken van de economische kracht van de Voorschotense economie.
3. Afgeleid doel: een helder kader schetsen waarbinnen de horeca, in brede zin, kan opereren. Daarnaast wordt een vereenvoudiging van regels en verlaging van lasten nagestreefd.

2.6 Doelstellingen en resultaten handhaving

In deze paragraaf zijn de doelstellingen en voor de toekomst, waaraan het instrument handhaving een bijdrage levert, samengevat. De doelstellingen vloeien voort de verschillende beleidsdocumenten van de gemeente, maar komen ook voort uit de inbreng van de alcoholverstrekkers.

De gemeente ziet het thema alcohol als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen. De wijze van handhaven hangt dan ook nauw samen met de manier waarop alcoholverstrekkers hun eigen verantwoordelijkheid nemen in de naleving van de wet- en regelgeving en hun bijdrage leveren aan preventieacties. Een samenwerking tussen alle betrokken partijen is essentieel voor een goed functionerende horeca, een verantwoorde alcoholverstrekking en een leefbare en veilige openbare ruimte.

Omdat toezicht en handhaving één van de instrumenten is om de gemeente leefbaar, gezond, veilig en duurzaam te houden worden hiervoor geen aparte resultaten vastgesteld. Met dit instrument wil de gemeente een bijdrage leveren aan de volgende doelen:

- Zorgen dat Voorschoten een aantrekkelijke woongemeente blijft waarin inwoners veilig en gezond kunnen wonen, werken en recreëren.
- Borgen middels integrale samenwerking dat de alcoholverstrekkers in de gemeente een positieve bijdrage leveren aan een prettig leefklimaat in de dorpen met een minimale belasting voor de leefomgeving.
- Zorgen voor een verantwoorde alcoholverstrekking in de gemeente.
- Zorgen voor de kwaliteit van de openbare ruimte.

Hoofdstuk 3 Uitvoering en acties

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bepalingen van artikel 43a, derde lid, onder b en c van de Drank- en Horecawet en de lokale eisen van de gemeente Voorschoten. De acties die zijn of worden ondernomen op het gebied van alcoholpreventie worden hieronder benoemd. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden uitgevoerd.

3.2 Preventieacties

De gemeente onderneemt de komende periode acties om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen. Ook lopende acties op het gebied van alcoholpreventie, die waar nodig en gewenst worden voortgezet, zijn hieronder benoemd. De acties zijn gericht op alcoholpreventie en zijn vooral terug te vinden in andere programma's, met name in de programma's voor de gezondheidsbevordering.

§ 3.2.1 Actie – Samenwerking met welzijnsprofessionals continueren

De gemeente pakt in de aanpak van schadelijk alcoholgebruik een regierol en faciliteert betrokken partijen om tot resultaten te komen. Hierbij speelt de GGD een belangrijke rol, maar bijvoorbeeld ook scholen. De gemeente subsidieert professionals zodat zij hun expertise met betrekking tot alcohol en andere genotsmiddelen kunnen delen. Dit krijgt nadere uitwerking in concrete activiteiten in het uitvoeringsprogramma dat hangt aan het lokale gezondheidsbeleid en dat momenteel wordt opgesteld. Hierin zal intensiever worden ingezet op het onderwerp alcoholmatiging.

§ 3.2.2 Actie – Samenwerking met professionals uit de alcoholbranche intensiveren

Ook wil de gemeente de alcoholverstrekkende branches faciliteren in hun aanpak om een verantwoord alcoholbeleid te voeren. Het faciliteren kan bestaan uit het delen van kennis, het leggen van verbindingen met eerder genoemde professionals en het stimuleren van zelfregulering. De gemeente willen de alcoholverstrekkers ook wijzen op hun signaleringsfunctie. Ook vroegsignalering is hier van groot belang. De ondernemers zullen als eerste signaleren als er sprake is van problematisch alcoholgebruik. Het is dan van belang dat de alcoholverstrekker weet waar hij naar door kan verwijzen. Het maatschappelijk probleem is groter dan enkel het naleven van wet- en regelgeving. Het is ook belangrijk dat de verschillende (zorg)partners hun ervaringen met elkaar delen. Ook hier wil de gemeente in faciliteren.

§ 3.2.3 Actie - Inzet van communicatiemiddelen in (lokale) media

Het Centrum Jeugd en Gezin heeft een speciale website voor jongeren tussen de 12 en 23 jaar uit Voorschoten ingericht. Op deze website www.hoezitdat.info/voorschoten kunnen jongeren terecht met vragen en problemen over bijvoorbeeld alcohol. Tevens is op de website informatie te vinden over alcoholverslaving, ernstige gevolgen van drankgebruik en op welke manier verstandig met alcohol kan worden omgegaan. Naast het Centrum Jeugd en Gezin zal ook veel communicatie via de genoemde professionals plaatsvinden.

§ 3.2.4 Actie – Verbod op happy hours en prijsacties

Om schadelijk alcoholgebruik te voorkomen is het belangrijk om de gelegenheid tot overmatig alcoholgebruik daar waar mogelijk in te perken. Het aanpakken van happy hours in de (paracommerciële) horecabedrijven en prijsacties in de detailhandel is hiervoor een middel. Uit de praktijk is vooralsnog niet gebleken dat dit probleem zich voordoet in Voorschoten. De gemeente zal echter de ontwikkelingen met betrekking tot deze kortingsacties in de gaten houden. Mocht de komende periode blijken dat de situatie verandert, dan zal de gemeente nadere regels stellen in de APV.

§ 3.2.5 Actie – Evenementenoverleg

De gemeente heeft geregeld overleg met organisatoren van evenementen. De organisatoren van evenementen in combinatie met alcoholverstrekking zullen door de gemeente geïnformeerd worden over alcoholpreventie en handhaving. Met name aan de preventiekant zal mee worden gedacht hoe verantwoorde alcoholverstrekking praktisch kan worden ingevuld.

§ 3.2.6 Actie – Overleg alcoholbranche en gezondheidspartners

Jaarlijks wordt minimaal één keer per jaar overleg gevoerd over de voortgang van het preventie- en handhavingsplan alcohol met de alcoholverstrekkers maar ook met de gezondheids-/welzijnspartners uit

Voorschoten. Het doel van deze overlegvorm is om de voortgang van de doelstellingen te bewaken en om signalen uit de praktijk te delen.

Naast dit specifieke ‘alcoholoverleg’ zal het onderwerp alcohol ook op de agenda’s staan van onder andere het horeca- en veiligheidsoverleg. Het is een voortdurend thema dat ook in de reguliere agenda’s wordt opgenomen indien daar aanleiding voor is.

3.3 Handhavingsuitvoeringsbeleid

De gemeente heeft een heldere handavingsvisie en legt nadrukkelijk de verantwoordelijkheid neer bij de jeugd en hun ouders/verzorgers zelf, naast uiteraard ondernemers en paracommerciële instellingen. Preventie heeft in Voorschoten de voorkeur boven handhaving. Dit betekent dat de nadruk op preventie ligt in de uitvoering van dit beleidsplan. Indien preventie haar doel niet bereikt, dan zal een verschuiving richting toezicht en handhaving gaan plaatsvinden.

Om een aantrekkelijke woongemeente te kunnen garanderen zal de gemeente bij het niet naleven van gestelde regels het instrument handhaving toepassen wanneer dit nodig is. Het uitgangspunt daarbij is dat handhaving geen doel op zich dient te zijn, maar dat een bepaalde gedragsverandering teweeg gebracht wordt. Voorschoten kiest, met in achtneming van hetgeen wat hierboven is genoemd, voor een aanpak op basisniveau met daarbij de insteek om op een integrale manier te werken. Naast preventie, voorlichting en eigen verantwoordelijkheid dienen de regels die zijn gesteld ook handhaafbaar te zijn en tevens te worden gecontroleerd. Een aantal interne en externe partijen van de gemeente zijn nauw betrokken bij het toezicht op de naleving van de Drank- en Horecawet. Deze interne en externe partijen zijn hieronder weergegeven.

§ 3.3.1 Vergunningverlening

Voor de meeste alcoholverstrekkende bedrijven geldt een vergunningplicht. De burgemeester van Voorschoten verleent deze vergunningen. Ook zijn er onder andere vergunning verplichtingen voor terrassen en evenementen.

§ 3.3.2 Toezicht en handhaving

De gemeente ziet ook toe op de gestelde regels bij wet- en regelgeving en vanuit vergunningvoorschriften. Hiervoor kan de werkorganisatie een beroep doen op een aantal toezichthouders, die aangewezen zijn voor verschillende disciplines, waaronder de Drank- en Horecawet.

Handhavingsjuristen verwerken de resultaten die toezicht verzameld en zetten, indien nodig, een vervoltraject in.

§ 3.3.3 Veiligheid

In de werkorganisatie Duivenvoorde zijn ook beleidsmedewerkers aangesteld die zich bezig houden met de openbare orde en veiligheid in Voorschoten. Ook zij spelen een rol bij de uitvoering van de Drank- en Horecawet en dan met name gericht op het voorkomen van overlast en verstoring van de openbare orde.

§ 3.3.4 Rol politie

De politie heeft niet als kerntaak de handhaving van de Drank- en Horecawet, maar zal bij verstoring van de openbare orde optreden.

§ 3.3.5 Verschillende controlemomenten

De gemeente regisseert de controlemomenten op basis van vergunningen, meldingen en klachten. Uitgangspunt bij het uitvoeren van de controles is om zoveel mogelijk integraal toezicht toe te passen. Dit betekent dat de toezichthouder voor meerdere wet- en regelgeving gelijktijdig controle uitvoert. De gemeente zal daarnaast ook sturen op zelfregulering door de alcoholverstrekkende branches. De gemeente vertrouwt op de kennis van deze branchepartijen om dit op een goede wijze in te regelen in de bedrijfsvoering.

Jaarlijks wordt in het Handhavingsuitvoeringprogramma (HUP) bepaald welke prioriteiten en acties voor het betreffende jaar van toepassing zijn. De mate van handhaving hangt namelijk nauw samen met de wijze waarop zelfregulering zal gaan plaatsvinden. Daarnaast speelt de beschikbare toezicht capaciteit een rol. Deze kan jaarlijks verschillen en is mede afhankelijk van trends en ontwikkelingen.

De wijze van sanctioneren zal worden beschreven in een nog nader vast te stellen sanctiebeleid (zie actiepunten 3.4.7).

3.4 Handhavingsacties

In deze paragraaf wordt besproken welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden uitgevoerd. De handhavingsacties staan in verbinding met bovenstaand handhavingsuitvoeringsbeleid en worden integraal uitgevoerd en beperken zich tot het toezicht op de naleving van de bepalingen uit de Drank- en Horecawet. Naast de toekomstige handhavingsacties zijn ook de tot voor kort uitgevoerde acties op het gebied van handhaving op de Drank- en Horecawet samengevat. De wetgeving op het punt van de leeftijdsgrens voor alcoholverstrekking is duidelijk en moet worden nageleefd. Voorschoten wil sturen op correcte naleving en op adequate uitvoering van wet- en regelgeving.

§ 3.4.1 Actie - Stimuleren van zelfregulering

Het uitgangspunt van de gemeente is dat professionele partijen vanuit de branche middels zelfregulering een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan zowel preventie als handhaving. De gemeente Voorschoten wil bij voorkeur convenantafspraken maken met alcoholverstrekkers. De alcoholverstrekkers laten zichzelf gedurende de convenantperiode door een onafhankelijke externe partij op correcte naleving van de leeftijdsgrens. De gemeente zal in deze periode geen handhaving toepassen als aan de convenantvoorwaarden wordt voldaan. Houdt men zich niet aan de regelgeving en het convenant, dan kunnen sancties volgen.

§ 3.4.2 Actie - Handhavingscommunicatie

Het effect van toezicht en handhaving op de Drank- en Horecawet kan toenemen door communicatie als extra instrument in te zetten. Het werkingsprincipe is gebaseerd op het vergroten van de subjectieve pakkans. Hoe hoog schat iemand zijn pakkans in? Deze subjectieve pakkans is mede bepalend voor het uiteindelijke naleefgedrag. Handhavingscommunicatie wordt door de gemeente op verschillende momenten en manieren ingezet, zoals het uitvoeren van leeftijdsgrenzencontroles in uniform of het communiceren naar alcoholverstrekkers over de handhavingsacties in een bepaalde periode. Het is bekend dat de kennis rondom alcohol en de gevolgen van overmatig alcoholgebruik kan bijdragen aan meer draagvlak voor alcoholbeleid. Belangrijk is om hierbij de handhavings- en preventiecommunicatie te koppelen zodat preventie en handhaving elkaar versterken.

§ 3.4.3 Actie – Hotspots

Voorschoten heeft een beperkt aantal 'Hotspots' als het gaat om uitgaanshoreca. Wel is bij de gemeente bekend waar de jongeren in 2014 gemakkelijk aan alcohol kunnen komen.⁴ Ook is het alcoholgebruik onder jongeren op straat redelijk in beeld. Hierdoor is het duidelijk op welke locaties jongeren bij elkaar komen, alcohol drinken en hangen. Deze informatie wordt gezien als startsituatie van de 'hotspots'. De toezichthouder Drank- en Horecawet en de politie gebruiken deze informatie om proactief en effectief controles uit te voeren.

§ 3.4.4 Actie – Jaarlijkse controles

Het toezicht op de Drank- en Horecawet is slechts één van de toezichthoudende taken van de gemeente. Het is daarom van belang om de nieuwe toezichtstaken zo efficiënt mogelijk in te vullen en deze onderdeel te maken van het gehele werkpakket op het gebied van toezicht. Voor een efficiënte toepassing van toezicht zijn keuzes nodig in lijn met de onderbouwing van het HUP afhankelijk van het ambitieniveau en de beschikbare capaciteit. Uitgangspunt van de inzet is bij alle controles te kiezen voor integrale, risicogerichte en programmatische aanpak. Als op andere activiteiten meer inzet wordt vereist, dan zal dit worden afgewogen binnen de bovengenoemde geraamde uren en zo nodig tussen andere toezicht- en handhavingstaken binnen de kaders van het Handhavingsbeleid van de gemeente. Jaarlijks zullen de toezichtstaken en handhavingsprioriteiten geconcretiseerd worden in het HUP.

Eén BOA van de werkorganisatie Duivenvoorde is opgeleid en bevoegd voor de bestuursrechtelijke handhaving op grond van de DHW. Een tweede BOA wordt nog opgeleid op het gebied van de DHW. In de tussentijd kan voor achtervang een beroep worden gedaan op buurgemeente(n). Voor strafrechtelijke handhaving van de Drank- en Horecawet (bijvoorbeeld nuttigen van alcohol in de openbare ruimte door minderjarige) heeft de gemeente beschikking over nog twee BOA's, in voorkomende gevallen heeft ook de politie hier een taak in. De twee andere BOA's vervullen daarnaast een oog- en oorfunctie bij toezicht op DHW-vergunninghouders. Ook kan burgemeester op basis van constatering altijd (bestuursrechtelijk) een waarschuwing opleggen.

§ 3.4.5 Actie – Vaststellen sanctiebeleid

De bestuursorganen hebben verschillende sanctiemiddelen ter beschikking wanneer wet- en regelgeving niet wordt nageleefd. Voor de Drank- en Horecawet is het voor de burgemeester onder andere mogelijk om een

⁴ Op basis van de resultaten van het uitgevoerde Jong Proef onderzoek, maart 2014.

bestuurlijke boete op te leggen. Als een van de eerste acties van dit preventie- en handhavingsplan alcohol zal het sanctiebeleid nader worden uitgewerkt. In het sanctiebeleid zullen de verschillende sancties worden benoemd en zal de stapsgewijze handhaving worden beschreven.

Hoofdstuk 4 Evaluatie

4.1. Beleidsperiode

Dit Preventie- en Handhavingsplan alcohol wordt vastgesteld voor de periode van vier jaar en zal gelijktijdig met de lokale nota gezondheidsbeleid worden geëvalueerd. Het Preventie- en Handhavingsplan alcohol mag tussentijds worden gewijzigd, indien daar aanleiding toe is. Een aanleiding kan zijn dat uit tussentijdse metingen blijkt dat ingezette koers niet leidt tot de gewenste resultaten.

Jaarlijks wordt minimaal één keer per jaar overleg gevoerd over de voortgang van het preventie- en handhavingsplan alcohol met de alcoholverstrekkers maar ook met de gezondheids-/welzijnspartners uit Voorschoten. Het doel van deze overlegvorm is om de voortgang van de doelstellingen te bewaken en om signalen uit de praktijk te delen.

4.2. Metingen

De resultaten die gesteld zijn voor 2018 zijn gebaseerd op cijfers van de volgende organisaties:

Gebaseerd op cijfers van GGD:

- In 2018 is de gemiddelde leeftijd waarop in aanraking wordt gekomen met alcohol gestegen.
- In 2018 is de ingezette daling (2011-2014) van het gebruik van alcohol onder jongeren minimaal evenredig doorgezet.
- In 2018 is de door jongeren beleefde goedkeuring of onverschilligheid van hun ouders ten aanzien van alcoholgebruik, gedaald.

Gebaseerd op cijfers van het BHBW Jong Proef Onderzoek:

- In 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol gestegen.

Gebaseerd op cijfers van de werkorganisatie Duivenvoorde:

- Minimaal 75 % van de jeugdgevoelige alcoholverstrekkers is aangesloten bij convenantafspraken.

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat het wettelijk kader beschreven. Hierin wordt de huidige regelgeving beschreven, die op dit moment van toepassing is. De wettelijke verplichting omtrent het preventie- en handavingsplan wordt verder toegelicht. Daarnaast wordt kort ingegaan op de wettelijke verplichting inzake het opstellen van dit preventie- en handavingsplan.

Gewijzigde Drank- en Horecawet

Hieronder zijn de belangrijkste wijzigingen Drank- en Horecawet uitgewerkt.

Decentralisatie toezicht en handhaving (per 01-01-2013)

Het toezicht op de naleving van vrijwel alle bepalingen van de Drank- en Horecawet is overgegaan van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit naar de gemeenten. Het uitgangspunt hierbij is dat gemeenten het toezicht efficiënter in kunnen zetten en vaker toezicht kunnen uitoefenen. De burgemeester heeft gemeentelijke toezichthouders aangewezen om toezicht te houden op de naleving van de Drank- en Horecawet.

Burgemeester bevoegd gezag (per 01-01-2013)

De burgemeester is voortaan het bevoegde bestuursorgaan voor het verlenen en of weigeren van een Drank- en Horecaverunning volgens artikel 3 van de Drank- en Horecawet. Dit was de bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. De bevoegdheden sluiten goed aan bij de bestaande verantwoordelijkheden van de burgemeester voor de openbare orde en veiligheid.

Deregulering (per 01-01-2013)

In het kader van het streven naar reductie van de administratieve lasten is het vergunningstelsel aangepast. Er hoeft minder frequent een nieuwe Drank- en Horecaverunning te worden aangevraagd. Leidinggevendenden kunnen sinds 1 januari 2013 door middel van een meldingsformulier leidinggevendenden laten bijschrijven op het bij de Drank- en Horecaverunning behorende aanhangsel.

Strafbaar stellen jongeren (per 01-01-2013)

Sinds 1 januari 2013 waren jongeren onder de zestien strafbaar als zij op voor het publiek toegankelijke plaatsen alcoholhoudende drank aanwezig hadden of voor consumptie gereed hadden. De strafbaarstelling staat nog steeds opgenomen in de Drank- en Horecawet, maar is voortaan van toepassing op jongeren onder de achttien jaar. Publiek toegankelijke plaatsen zijn onder andere de openbare weg, maar ook horecabedrijven. Het verbod geldt niet voor plaatsen waar bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse wordt verstrekt, zoals in een supermarkt of het slijtersbedrijf. Deze landelijke strafbepaling is een beschermingsmaatregel, waarmee het alcoholgebruik onder jongeren beneden de achttien jaar wordt tegengegaan.

Three strikes out (per 01-01-2013)

De burgemeester heeft een nieuw handavingsinstrument tot zijn beschikking om de verkoop van alcoholhoudende drank aan jongeren onder de achttien jaar tegen te gaan. Supermarkten en andere detailhandelaren waarbij driemaal binnen één jaar is geconstateerd dat er zwak-alcoholhoudende drank wordt verstrekt aan jongeren onder de achttien jaar kan de tijdelijke verkoop van zwak-alcoholhoudende drank worden ontzegd. De burgemeester kan de ontzegging voor ten minste een week en ten hoogste twaalf weken opleggen.

Schorsen (per 01-01-2013)

De burgemeester heeft de mogelijkheid om een Drank- en Horecaverunning voor maximaal twaalf weken te schorsen. Het schorsen van een Drank- en Horecaverunning is minder drastisch dan het intrekken van de vergunning. De burgemeester kan een vergunning voor maximaal twaalf weken schorsen. Gedurende de schorsing kan geen nieuwe vergunning worden verleend.

Paracommerciële verordening (per 01-01-2013)

De gemeenteraad was verplicht om een paracommerciële verordening op te stellen waarin regels zijn gesteld om te komen tot verantwoorde alcoholverstrekking door paracommerciële instellingen en ter voorkoming van oneerlijke mededinging. De gemeente heeft de regels omtrent oneerlijke mededinging inmiddels vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening.

Facultatieve verordenende bevoegdheden (per 01-01-2013)

Naast de verplichte paracommerciële verordening zijn er nog aantal facultatieve verordenende bevoegdheden in de Drank- en Horecawet opgenomen. Deze bepalingen zien niet toe op de voorkoming van oneerlijke mededinging, maar dienen in zijn algemeenheid de onverantwoorde verstrekking van alcohol aan in het bijzonder jongeren tegen te gaan. In de gewijzigde APV zijn geen facultatieve verordenende bevoegdheden opgenomen.

Verhoging van de leeftijdsgrens (per 01-01-2014)

Sinds 1 januari 2014 is de leeftijdsgrens verhoogd van zestien naar achttien jaar. Het is voortaan verboden om alcoholhoudende drank te verstrekken aan jongeren jonger dan achttien jaar of jongeren, waarvan niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt. Daarnaast mogen bezoekers waarvan niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt, niet zonder begeleiding een slijtlokaliteit betreden. Deze leeftijdsgrens geldt echter niet voor jongeren die onder toezicht van een persoon van 21 jaar of ouder een slijtlokaliteit betreden.

Jongeren beneden de achttien jaar zijn op grond van artikel 45 van de Drank- en Horecawet strafbaar als zij alcoholhoudende dranken aanwezig hebben of voor consumptie gereed hebben op voor publiek toegankelijke plaatsen. De leeftijdsgrens voor dienstdoend personeel in een inrichting waarin het horecabedrijf of het slijtersbedrijf wordt uitgeoefend blijft ongewijzigd, namelijk 16 jaar. Ook mogen personen vanaf 16 jaar dienst doen als barvrijwilliger in een paracommerciële instelling, zoals de voetbalkantine of het buurthuis.

Preventie- en handavingsplan alcohol

Naast bovenstaande wijzigingen is in de wederom gewijzigde Drank- en Horecawet opgenomen dat gemeenten voortaan verplicht elke vier jaar een preventie- en handavingsplan alcohol vast dienen te stellen, gelijktijdig met de vaststelling van de lokale nota gezondheidsbeleid, zoals bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Wet Publiek Gezondheid. De gemeenteraad dient uiterlijk zes maanden na inwerkingtreding van artikel 43a (uiterlijk 1 juli 2014) voor de eerste maal een preventie- en handavingsplan alcohol vast te stellen. Dit opgestelde preventie- en handavingsplan kan tussentijds worden gewijzigd.

De gemeenten zijn al verplicht om in de lokale nota gezondheidsbeleid aandacht te besteden aan het thema 'alcohol'. Het tegengaan van schadelijk alcoholgebruik is één van de speerpunten die is opgenomen in de landelijke nota gezondheidsbeleid. Wanneer in de toekomst in de landelijke nota gezondheidsbeleid geen prioriteit meer aan het tegengaan van schadelijk alcoholgebruik wordt gegeven, dan zal de gemeente hieraan op grond van de gewijzigde Drank- en Horecawet alsnog aandacht aan moeten blijven besteden.

Het thema 'alcoholmatiging' vraagt om een integrale aanpak en is een doorlopend proces. Voor een sluitend verhaal is het van belang om op verschillende gebieden interventies te plegen, zoals preventie en handhaving. Op het onderdeel preventie is in het lokaal gezondheidsbeleid al beleid geformuleerd. Nu ook de handhaving op de Drank- en Horecawet bij de gemeente ligt, is het van belang om deze onderdelen bij elkaar te brengen en een integraal plan te presenteren.

Op grond van artikel 43a, tweede lid, van de Drank- en Horecawet dient het preventie- en handavingsplan alcohol de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet te bevatten.

Daarnaast staat in het derde lid van voornoemd artikel dat het plan in ieder geval moet worden aangegeven;

- a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handavingsbeleid alcohol;
- b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;
- c. de wijze waarop het handavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;

d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

De initiatiefnemers van de gewijzigde wet vinden het een duidelijke meerwaarde dat het alcohol-preventiebeleid en het lokale handhavingsbeleid planmatiger worden aangepakt. Daarnaast hopen zij door deze verplichting te bereiken dat gemeenten het alcoholbeleid (en dan met name de preventie en handhaving) nog meer prioriteit zullen geven.